

IV.

Kommunale Bestyrelsens og Befolkningens Indflydelse paa Bevillingstildeling paa Landet.

Paa Landet udkræves der for Tiden kongelig Bevilling for at kunne drive Beværtning og Gæstgiveri, og Kommissionen finder, at disse Næringer, naar de udskænke stærke Drikke, fremdeles bør være Genstand for Bevilling.

Der er ved den nuværende Lovgivning ikke tillagt Kommunens Beboere nogen Indflydelse paa Bevillingstildelingen. I Landkommunalloven af 6. Juli 1867 § 31 er det vel bestemt, at Sogneraadets Betænkning skal indhentes over Meddelelse af Bevillinger i Henhold til Næringsloven, men der er intet foreskrevet om, at dets Erklæring skal følges.

At overføre Bevillingsmyndigheden til Sogneraadet, altsaa at udstyre Raadet ikke blot med en Ret til at forhindre Bevillinger, men endog med en Ret til at fremtvinge Bevillinger og at vælge Personerne, mener Kommissionen at burde fraraade. Det vilde være lidet heldigt at belejre Kommunalpolitikken med disse i deres Væsen saa stærkt personlige Spørgsmaal, og jo mindre Kommunerne ere, des mindre heldigt vilde en saadan Ordning være.

Ikke en Gang det synes tilraadeligt at overlade Sogneraadet Retten til at forhindre Bevillinger. For det første vilde dette medføre, at det heromhandlede Spørgsmaal maatte inddrages i den almindelige kommunale Valgpolitik, hvad ikke synes ønskeligt. Men dernæst, selv om Sogneraadet var i Overensstemmelse med Kommunens Valgmajoritet om, at Bevillinger burde nægtes, vilde det dog ikke være givet, at det repræsenterede en saa stor Del af Befolkningen, at det fra et Polit- og Ædrueligheds-Standpunkt var hensigtsmæssigt at nægte Bevillinger. Love, der indskrænke Alkoholudskænkningen, maa understøttes af en stærk Folkestemning; en almindelig Valgmajoritet er ikke nok. Man mener derfor at burde opstille Kommuneafstemning med en stor Majoritet som den Myndighed, der skulde kunne forhindre Øvrigheden i at give Bevillinger.

Da Kommuneafstemning imidlertid er et besværligt og kostbart Apparat, som der bør spares paa, vilde det være urigtigt at forordne saadan Afstemning, hvor Øvrighed og Folkestemning forud vare enige om som en given Ting, enten at Bevillinger bør gives, eller at de bør nægtes. Kun hvor der viser sig en Modsætning mellem Øvrighedens Tilbøjelighed til at give Bevilling og Beboernes Ønsker om det modsatte, bør Afstemning kunne forlanges. Se nærmere herom under Forslagets §§ 12 og 13.

IV.

Hjælpemidler.

Kommissionen har ikke foreslaaet Forandringer i den nugældende Regel for Alkoholhandelen i Byerne, uagtet Friheden til at vinde Borgerskab paa saadan Handel har medført en uhyre Stigning i Forretningernes Antal, en Stigning, der for Land og By tilsammen er angiven i Bilagene S. 409: fra 1880 med et Udsalgssted for hver 343 Indbyggere til 1905 med et Udsalgssted for hver 200 Indb.

Efter Bilagene S. 417—422 kan Stigningen af Alkoholudsalgene ikke siges at være ledsaget af en tilsvarende Stigning af Alkoholforbruget. Det kan vel antages, at Forøgelsen af Udsalgsstederne bidrager til en Forøgelse af Afsætningen, og at altsaa Stigningen i Afsætningen indtil 1898 vilde have været mindre, og Tilbagegangen i Afsætningen siden 1898 vilde have været større, hvis den nævnte Forøgelse af Alkoholhandelen — o: Agenturer for Alkoholafsætningen — ikke havde fundet Sted. Men denne Antagelse hviler dog ikke paa saa sikre Erfaringer, at man i Øjeblikket har anset det for rigtigt at foreslaa Indskrænkninger i den fri Næring.

Det behøver ikke nærmere at paavises, at den Paavirkning, som Kunden i en Alkoholhandel er udsat for fra Sælgerens Side til Aftagning af Sælgerens Varer, ikke kan sammenlignes med den Paavirkning til at nyde Varen, som Gæsten kan være underkastet i en Beværtning baade fra Værtens og fra de øvrige Gæsters Side.